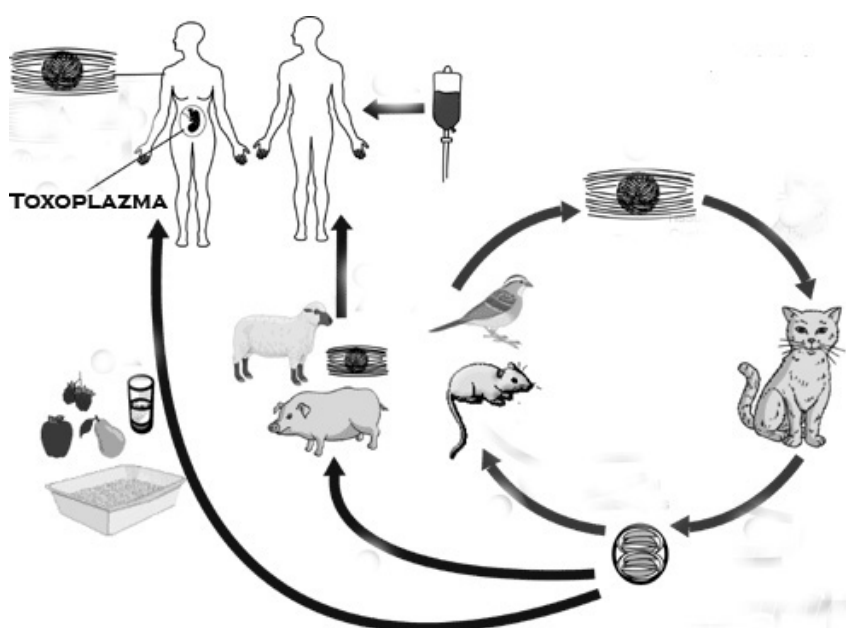

doc. MVDr. Danko Šťastná, PhD. – prof. MVDr. Pavel Šťastný, PhD.

INFEKČIE A INTOXIKÁCIE

(zoonózy)

Nitra 2017

Vydala Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre
vo Vydavateľstve SPU

Autori: doc. MVDr. Danko Šťastná, PhD.
Katedra veterinárskych disciplín
FAPZ, SPU v Nitre

prof. MVDr. Pavel Šťastný, PhD.

Recenzenti: prof. MVDr. Peter Massányi, DrSc.
MUDr. Peter Chlebo, PhD.

Schválil rektor Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre dňa 5. 4. 2017
ako skriptá pre študentov SPU.

© D. Šťastná, P. Šťastný, Nitra 2017

ISBN 978-80-552-1657-7

Predslov

Mnoho infekčných chorôb je spôsobených rôznymi agentmi, ktorí sú priamo alebo nepriamo prenášaní medzi zvieratami, alebo zo zvierat na človeka, prípadne medzi ľuďmi. Takéto infekčné choroby sa označujú ako zoonózy. V súčasnosti je známych viac ako 200 chorôb, ktoré sú schopné obojstranne sa prenášať medzi človekom a zvieratami. Sú spôsobené vírusmi, priónmi, baktériami, plesňami, protozoami, helmintmi a ektoparazitmi. Boli označené ako „choroby a infekcie prirodzene prenosné medzi človekom a zvieratami“. Pôvodne boli zoonózy (Grécke slovo zoon = zviera) považované za choroby zvierat. V 19. storočí (1863) sa prijala téza, že zoonózy sú choroby zvierat a ľudí prenosné kontaktom alebo pomocou vektora prenosu. V súčasnosti sa podľa cesty prenosu rozdeľujú na „antropozoonózy“, prenosné z človeka na zviera a „zooantropózy“ prenosné zo zvierat na človeka. K zoonózam patria aj infekcie, ktoré nemajú priamy prenos medzi jedincami, ale môžu vzniknúť aj infikovaním sa zvierat alebo ľudí z rezervoáru infekčných agens (napr. z hmyzu) bez ich vzájomnej komunikácie (napr. tetanus). V ostanej dobe je viditeľný aj v našej zemepisnej šírke zvýšený výskyt takých infekcií, ktoré neboli u nás do nedávna obvyklé. Súvisí to so zvýšenou mobilitou nielen obchodných komodít poľnohospodárskej proveniencie, ale aj so zvýšenou mobilitou zvierat z oblastí a ľudí do oblastí subtropického a tropického pásma. Okrem toho je z titulu globálneho otepľovania pozorovaný zvýšený výskyt vektorov prenosu, ktorí sa v našich oblastiach nevyskytovali (niektoré druhy čelade Culicoide) a tieto sú aj potenciálnymi šíriteľmi tzv. exotických infekcií (bluetongue, West Nile fever atď.).

Predložená študijná literatúra reflektuje aj tieto aktuálne zmeny a sú v nej infekcie takéhoto charakteru popísané. Text sa zaoberá charakteristikou infekcií, etiologickými príčinami, rozšírením infekcií, symptomatikou a ich prevenciou (pokiaľ existuje). Vzhľadom k určeniu publikácie nie sú opísané liečebné postupy. Učebná pomôcka je určená pre študentov Slovenskej poľnohospodárskej univerzity, ktorí študujú v študijných odboroch „Manažment živočíšnej produkcie, Špeciálne chovateľstvo, Výživa ľudí, Výživa a kŕmenie zvierat a Všeobecné poľnohospodárstvo“ a podľa záujmu aj ostatných ak majú záujem o tento typ informácií a môže to byť pre nich voliteľný predmet. Veríme, že obsah nielen zaujme čitateľa ale mu umožní si rozšíriť spektrum vedomostí v danom študijnom smere a obohatí ho aj o všeobecné poznatky chorobnosti ľudí a zvierat.

Autori

Obsah

Predslov	3
1 Úvod do epizotológie	4
1.1 Terminológia	4
1.2 Imunitný systém	8
1.2.1 Antigény	8
1.2.2 Protilátky	8
2. Imunita	10
2.1 Imunitná odpoveď organizmu	10
2.2 Prirodzená imunita	10
2.3 Získaná imunita	11
2.3.1 Charakteristika buniek celúlárnej imunity	12
3 Infekcie bakteriálneho pôvodu	14
3.1 Actinobacilóza - Actinobacillosis	15
3.2 Aktinomykóza - Actinomycosis	16
3.3 Antrax , sneť slezinná - Anthrax	18
3.4 Lymská borelióza - Borreliosis	20
3.5 Brucelóza - Brucellosis	23
3.6 Chlamydiózy - Chlamydiosis	27
3.7 Červienka – Rhusiopatía suis , Erysipeloid	30
3.8 Escherichia coli infekcie	32
3.9 Kamylobakteriáza - Campylobacteriosis	35
3.10 Klostrídiové infekcie	38
3.10.1 Botulizmus - Botulismus	39
3.10.2 Enterotoxémia - Enterotoxemia	41
3.10.3 Tetanus	41
3.11 Leptospiroza - Leptospirosis	43
3.12 Listeriáza - Listeriosis	46
3.13 Mykobakteriázy	49
3.13.1 Lepra (malomocenstvo) - Lepae	49
3.13.2 Paratuberkulóza - Paratuberculosis	50
3.13.3 Tuberkulóza – Tuberculosis (TBC)	51
3.14 Nokardiáza - Nocardiosis	54
3.15 Pasteurelóza – Pastereullosis	55
3.16 Q horúčka – Febris Q	57
3.17 Salmonelové infekcie - Salmonellosis	58
3.18 Sopľavka - Malleus	60
3.19 Stafylokokové infekcie – Staphylomycosis	61
3.20 Streptokokové infekcie - streptococcosis	62
3.21 Tularémia	63
4 Infekcie vírusového pôvodu	65
4.1 Africký mor koní – Pestis africana equorum (AHS)	66
4.2 Africký mor ošípaných - Pestis africana suum	67
4.3 Aujeszkyho choroba - Morbus Aujeszky (pseudobesnota = pseudorabies)	69
4.4 Besnota – Rabies	71
4.5 Bovinná vírusová diarrhoe (BVD)	75
4.6 Horúčka údolia Rift – Rift Valley fever	80
4.7 Chríпка – Influenza	82
4.7.1 Prasacia chrípka – Suidae influenza	82
4.7.2 Vtáčia chrípka - Avian influenza	83

4.8 Infekčná anémia koní – Equine infectious anemia (EIA).....	88
4.9 Infekčná boviná rinotracheitída – Rhinotracheitis infectiosa bovis (IBR)	90
4.10 Infekčná hepatitída psov – Infectious canine hepatitis.....	93
4.11 Katarálna horúčka oviec- Bluetongue	94
4.12 Klasický mor ošípaných - Classical swine fever.....	96
4.13 Kliešťové encefalitídy – Encephalitis ixoidea	99
4.13.1 Kliešťová encefalitída psov - Encephalitis ixoidae canis.....	102
4.13.2 Škótska kliešťová encefalomyelitída oviec – Encephalomyelitis scotica ovium (Louping ill)	102
4.13.3 Americké encefalomyelitídy – <i>Encephalomyelitis equis americana</i>	104
4.14 Leukóza dobytka – Leucosis enzootica bovis	106
4.15 Newcastleská choroba –Newcastle disease.....	107
4.16 Parvoviróza – Parvovirosis.....	109
4.17 Psinka - Febris canum contagiosa	112
4.18 Reprodukčný a respiračný syndróm ošípaných (PRRS-porcine reproductive and respiratory syndrome)	113
4.19 Slintačka a krívačka - Aphthae epizooticae (SLAK)	115
4.20 Vezikulárna choroba ošípaných - Swine vesicular disease.....	118
4.21 Západonílska horúčka – West Nile fever	119
5 Priónové infekcie.....	122
5.1 Priónové choroby ľudí.....	124
5.1.1 Kuru.....	124
5.1.2 Gertsmanov – Sträusslerov – Scheinkerov syndróm (GSS).....	125
5.1.3 Fatálna familiárna insomniá (FFI).....	125
5.1.4 Creutzfeldt -Jakobova choroba (CJD).....	125
5.2 Priónové infekcie zvierat.....	127
5.2.1 Bovinná spongiformná encefalopátia (BSE).....	127
5.2.2 Klusavka – <i>Scrapie</i>	128
5.2.3 Chronické chradnutie jelenej zveri.....	129
5.2.4 Felinná spongiformná encefalopátia	130
5.2.5 Transmisívna encefalopátia norkov	130
6 Parazitárne infekcie –invázie	132
6.1 Ektoparazitózy.....	133
6.1.1 Demodikóza – <i>Demodicosis</i>	133
6.1.2 Kliešťovitost' – <i>Ixoidoses</i>	134
6.1.3 Strečkovitost' – <i>Hypodermatitis</i>	134
6.1.4 Svrab – <i>Scabies</i>	135
6.2 Endoparazitózy.....	137
6.2.1 Parazitózy protozoárneho pôvodu	137
6.2.2 Nematodózy	144
6.2.3 Trematodózy.....	153
6.2.4 Cestodózy	156
7 Plesňové infekcie.....	162
7.1 Aspergilóza - <i>Aspergillosis</i>	163
7.2 Blastomykóza - <i>Blastomycosis</i>	164
7.3 Histoplazmóza - <i>Histoplasmosis</i>	165
7.4 Kandidóza - <i>Candidiasis</i>	166
7.5 Mikrosporóza - <i>Microsporidiosis</i>	167
7.6 Sporotrichóza - <i>Sporotrichosis</i>	169
7.7 Trichofytóza (Trichofýcia) - <i>Dermatophytosis</i>	170

8 Zoznam použitej základnej literatúry	172
--	-----

Autori	doc. MVDr. Danko Šťastná, PhD. prof. MVDr. Pavel Šťastný, PhD.
Názov	INFEKCIE A INTOXIKÁCIE (zoonózy)
Určené	Pre študentov SPU
Vydavateľ	Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre
Vydanie	Prvé
Vytlačené	Apríl 2017
Náklad	200 kusov
Počet strán	178
AH - VH	12,46 – 12,73
Tlač	Vydavateľstvo SPU v Nitre
ISBN 978-80-552-1657-7	Cena 6,70 €

Rukopis neprešiel redakčnou úpravou vo vydavateľstve.
Za odbornú náplň vydania zodpovedajú autori.

